

พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐

คุ้มครองสิทธิประชาชนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เข้ามาบริหารราชการแผ่นดินในห้วงเวลา ๔ ปีที่ผ่านมา ได้มีการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ เป็นจำนวนมากสำหรับเรื่องการปฏิรูปกฎหมายที่ล้ำสมัยเป็นอีกหนึ่งเรื่องที่รัฐบาลให้ความสำคัญ ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ด้านการปฏิรูปและการพิจารณากฎหมายเพื่อหาแนวทางและเสนอความเห็นต่อรัฐบาล โดยได้มีการคัดเลือกกลั่นกรองกฎหมายที่มีความล้ำสมัย และเป็นปัญหาต่อการดำรงชีวิตของประชาชนขึ้นมาปรับปรุงใหม่ หนึ่งในกฎหมายที่สำคัญที่รัฐบาลนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเพื่อแก้ปัญหาให้กับประชาชนคือ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่ประชาชนจำนวนมากไม่ได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญากู้ยืม โดยเฉพาะการกู้เงินนอกระบบที่ผู้กู้ยืมเงินโดยส่วนใหญ่จะตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบผู้ให้กู้ยืม โดยเฉพาะเรื่องอัตราดอกเบี้ยที่ผู้ให้กู้อาจจะกำหนดไว้ในอัตราที่สูงมากจนท้ายที่สุดเกิดกรณีที่ผู้กู้ไม่สามารถที่จะชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยได้ จึงนำไปสู่การทวงหนี้ที่ไม่เป็นธรรม ตลอดจนจนถูกข่มขู่คุกคาม เจ้าหน้าที่ใช้ความรุนแรงในการทวงหนี้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลจึงได้เร่งออกมาตรการทางกฎหมายเพื่อเป็นการควบคุมไม่ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบในเรื่องของการกำหนดอัตราดอกเบี้ยในสัญญากู้ โดยมีการออกพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๐ โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้บทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ประกอบกับการให้กู้ยืมเงินที่มีการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราหรือเรียกเอาประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ยยังเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ มีสาระสำคัญ คือ ๑. กำหนดให้บุคคลใดให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินหรือกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการอำพรางการให้กู้ยืมเงิน โดยเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือโดยกำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องจำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด หรือโดยกำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ยไม่ว่าจะเป็นเงินหรือสิ่งของหรือโดยวิธีการใด ๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินส่วนอันสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงินต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔) ๒. กำหนดให้บุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิเรียกร้องจากบุคคลอื่น โดยรู้ว่าเป็นสิทธิที่ได้มาจากการกระทำความผิดและใช้สิทธินั้นหรือพยายามถือเอาประโยชน์แห่งสิทธินั้นต้องระวางโทษต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิด (มาตรา ๕) ๓. กำหนดให้เมื่อศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอลงโทษไว้ไม่ว่าจะมีคำขอหรือไม่ ศาลอาจจะนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๓๙ (๓) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญามาบังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๖)

รัฐบาลหวังเป็นอย่างยิ่งว่า พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ฉบับนี้จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาอัตราดอกเบี้ยที่ไม่เป็นธรรมให้แก่ประชาชนอย่างบูรณาการและครบวงจร ซึ่งจะเป็นการช่วยคุ้มครองสิทธิของประชาชนมิให้ถูกละเมิดจากสัญญาที่ไม่เป็นธรรมได้อย่างยั่งยืน นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน ดังเป้าหมายของรัฐบาล “จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง สร้างสังคมเป็นธรรมและเข้มแข็ง”

นายมนัส สามารถกุล
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กลุ่มประสานงานการเมือง ๔ กองประสานการเมือง